

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет
агротехнологій та
природокористування**

**ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ І МЕТОДИЧНІ
ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ТА
ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА**

СУМИ – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет агротехнологій та природокористування

ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ТА ВЕДЕННЯ
ЩОДЕННИКА

ДЛЯ СТУДЕНТІВ 1 КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 201 – АГРОНОМІЯ
СВО БАКАЛАВР

УДК 631.5:378.147.091.33-027.22](072)

Укладачі: доктор с.-г. н., професор Троценко В. І.
доктор с.-г. н., професор Міщенко Ю. Г.
кандидат с.-г. н., доцент Оничко В.І.
кандидат с.-г. н., доцент Собран І. В.
кандидат с.-г. н., доцент Масик І. М.

Програма виробничої практики і методичні вказівки до написання звіту та ведення щоденника студентами факультету агротехнологій та природокористування спеціальності 201- Агрономія, СВО Бакалавр. Суми, 2024 р. 12ст., табл.2.

Методичні вказівки спрямовані на надання методичної допомоги студентам під час проходження виробничої практики за спеціальністю 201 – Агрономія СВО Бакалавр та написання звіту й щоденнику.

Відповідальний за випуск: Масик І. М. доцент, к. с.-г. н., заступник декана факультету агротехнологій та природокористування

Рекомендовано до видання вченою радою факультету агротехнологій та природокористування. Протокол № ____ від «__» квітня_2024 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ПРОГРАМА І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ.....	6
КЕРІВНИКИ ПРАКТИКИ.....	7
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ПРО ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ.....	9
ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ.....	10
ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ.....	19
ДОДАТОК	26

ПРОГРАМА І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Виробнича (організаційно-технологічна) практика студентів третього курсу факультету агротехнологій та природокористування є обов'язковою і невід'ємною складовою частиною навчально-виховного процесу в Сумському національному аграрному університеті. Вона передбачена навчальним планом підготовки фахівців агрономічного профілю освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. Головними завданнями практики є:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань та професійних навичок студентів при вирішенні виробничих завдань;
- набуття досвіду практичної роботи за спеціальністю;
- засвоєння сучасних технологій і передового досвіду в галузі рослинництва;
- вивчення сучасного стану організації техніки безпеки на виробництві та охорони навколишнього природного середовища;
- оволодіння методикою та технікою аналізу виробничої діяльності господарства і його галузей, економічної оцінки технологічних та господарсько-організаційних заходів.

Виробничу практику студенти проходять у великих агрохолдингах, базових господарствах, сучасних провідних сільськогосподарських підприємствах різних форм господарювання, які відповідають вимогам практики.

Організаційно-технологічну виробничу практику студенти можуть проходити також в спеціалізованих фермерських господарствах за кордоном. Зміст і завдання практики при цьому суттєво не змінюється за винятком особливостей, обумовлених законодавством країни, в якій студент проходить виробничу практику.

Безпосередня організація проходження студентами виробничої практики покладається на декана факультету та його заступника, а навчально-методичне керівництво нею здійснюється керівниками практики, що призначаються деканатом.

КЕРІВНИКИ ПРАКТИКИ

- проводять необхідні організаційні інструктажі про порядок проходження практики, дотримання техніки безпеки тощо;
- забезпечують умови якісного проходження практики у відповідності з навчальним планом і програмою;
- здійснюють контроль за дотриманням господарством належних умов праці і побуду студентів;
- контролюють виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку господарства;
- перевіряють щоденник і звіт студентів за практику, дають відзив про їхню роботу. Де вказують на недоліки і вносять пропозиції щодо удосконалення практичної підготовки студентів.

Загальне керівництво практикою покладається на головного агронома господарства, а безпосереднє - на керівника підрозділу, в якому студент проходить практику.

У відповідності з угодою між університетом і господарством останнє надає студентом місця практики і створює необхідні умови для її успішного проходження. При цьому студент може проходити практику як стажист або бути призначеним на штатну посаду керівника середньої ланки (бригадира, помічника бригадира, заступника завідувача виробничої ділянки тощо). На господарство покладаються:

- проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці і оформлення при цьому відповідної документації;
- контроль за виконанням студентами умов договору і правил внутрішнього трудового розпорядку господарства;
- забезпечення студентів гуртожитком або орендованим житлом.

При проходженні практики студент зобов'язаний:

- виконати завдання, передбачені програмою практики;
- неухильно виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку господарства;

- суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- ініціювати впровадження у виробництво досягнень науки і передової практики;
- вести щоденник проходження практики;
- у встановлені строки подати в деканат письмовий звіт про проходження практики.

Після перевірки керівником практики звіту студент захищає його перед комісією, призначеною деканатом факультету. При оцінці роботи студента на практиці приймаються до уваги його характеристика від господарства, якість написання звіту і щоденника та знання і уміння, виявлені комісією.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ПРО ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ

Звіт повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми виробничої практики, а також науково-обґрунтований критичний аналіз виробничої діяльності господарства. Обов'язковим є висвітлення особистої участі студента у виробничій діяльності господарства.

Звіт про виробничу практику повинен бути написаний за нижче наведеним планом:

ТИТУЛЬНИЙ ЛИСТОК

ЗМІСТ

ВСТУП

1. ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНІ УМОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО - ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОСПОДАРСТВА

1.1. Географічне та адміністративне розташування господарства

1.2. Кліматичні і погодні умови за звітний період

1.3. Землекористування і ґрунти господарства

1.4. Спеціалізація і поєднання галузей

1.5. Трудові та матеріальні ресурси, їх динаміка і структура

2. ЗЕМЛЕРОБСТВО

2.1. Структура посівних площ

2.2. Системи сівозмін

2.3. Системи основного обробітку ґрунту

3. АГРОХІМІЯ

4. НАСІННИЦТВО

5. ЗАХИСТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ВІД ШКІДНИКІВ, ХВОРОБ І БУР'ЯНІВ

6. РОСЛИННИЦТВО

7. КОРМОВИРОБНИЦТВО

8. ОХОРОНА ПРАЦІ

10. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Обсяг звіту не повинен перевищувати 20-25 сторінок рукопису, включаючи таблиці, рисунки, фотографії і додатки.

Текст звіту має бути написаний чітко і грамотно на папері розміром 210x297 мм.

При написанні потрібно залишити поля: ліворуч від тексту 25-30 мм, праворуч – 10 мм, зверху і знизу - 25 мм. Відступ для початку абзацу – 10 мм, сторінки нумеруються вгорі, в правому куті листка.

Всі таблиці та ілюстрації (малюнки, рисунки, фотографії) повинні мати загальну порядкову нумерацію ліворуч перед заголовком з визначенням одиниць виміру і років спостережень.

В тексті звіту таблиці та ілюстрації краще розміщувати безпосередньо після посилання на них і супроводжуватися коротким і вичерпним їх аналізом в тексті. Титульний лист звіту повинен мати такий вигляд:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет агротехнологій та
природокористування
спеціальність 201 "Агрономія"**

студент групи АГР 2201-1ст

ЗВІТ

про виробничу практику в

(назва господарства)

_____ району _____ області

з " _ " _____ 20__ р. по " _ " _____ 20__ р.

СУМИ – 2024

Після титульного листа розміщується "Зміст" з позначенням початкових сторінок всіх розділів і підрозділів.

Короткий зміст окремих розділів має відповідати таким вимогам.

ВСТУП

Вступ - початковий елемент звіту. Він повинен являти собою чітке введення до основних розділів. Тут відмічаються всі завдання, що стоять перед господарством по виробництву продукції і як вони можуть виконуватись.

1. ГРУНТОВО-КЛІМАТИЧНІ УМОВИ ГОСПОДАРСТВА

При написанні розділу використовується довідкова література, матеріали статистичної звітності, дані найближчої метеорологічної станції, матеріали по землевпорядкуванню, дослідженню ґрунтів, результати господарської діяльності окремих галузей і підрозділів .

1.1. З довідкової літератури та інших джерел вказується місце знаходження господарства, віддаленості його від пунктів реалізації продукції та баз постачання.

1.2. В довідковій формі вказується рік утворення господарства, на базі чого воно виникло і його інфраструктура.

1.3. Природно-кліматичні умови господарства подаються на основі багаторічних метеоданих, де вказується довжина вегетаційного періоду, кількість опадів, температура, відносна вологість повітря, пануючі вітри тощо. Детально описуються погодні умови в рік проходження практики.

1.4. Наводиться структура сільськогосподарських угідь і агрохімічна характеристика основних типів ґрунтів господарства та необхідність проведення їх вапнування.

1.5. Вказуються розміри господарства і основний напрямок його спеціалізації, поєднання галузей, перспективи дальшої інтенсифікації виробництва.

2. ЗЕМЛЕРОБСТВО

При написанні розділу використовуються документи агрономічної служби господарства, а також технологічні карти, агротехнічні плани та звіти, багаторічні спостереження керівників та спеціалістів, особисті спостереження, занотовані в щоденнику практики.

Для більш глибокої аргументації питань, що висвітлюються в розділі, необхідно посилатись на дані наукової літератури з питань агротехніки вирощування польових культур.

2.1. В цьому підрозділі наводяться посівні площі всіх сільськогосподарських культур в абсолютному і відносному обчисленні (га, %) та подається аналіз відповідності структури посівних площ спеціалізації господарства.

2.2. Цей підрозділ виконується на основі матеріалів, зосереджених в "Книзі історії полів господарства" та в інших документах агрономічної служби:

- показуються типи і види сівозмін, приводяться схеми чергування культур в них. В критичній оцінці сівозмін відмічаються причини відхилення від прийнятих схем чергування культур в рік проходження виробничої практики, відзначається необґрунтованість розміщення культур в сівозміні, аналізується стан забур'яненості полів та загальний рівень культури землеробства.

2.3. Посилаючись на "Книгу історії полів господарства", інформацію головного агронома та керуючись особистими спостереженнями під час практики студент висвітлює фактичну, а не рекомендовану в науковій літературі, систему основного обробітку ґрунту під культури сівозміни та запровадження окремих елементів протиерозійних заходів під час такого обробітку. Підрозділ слід закінчити критичними зауваженнями щодо термінів виконання окремих заходів обробітку, глибин обробітку під культури в сівозміні. Системи до- і післяпосівного обробітків висвітлюються в розділі "Рослинництво".

3. АГРОХІМІЯ

В цьому розділі подається аналіз організаційно-господарських заходів по заготівлі, збереженню та застосуванню органічних добрив у господарстві,

асортимент та умови зберігання мінеральних добрив, показується динаміка змін реакції фунтового розчину і наявності в ґрунті поживних елементів за матеріалами останнього туру обстеження ґрунтів. Дається оцінка фактичній насиченості ріллі мінеральними (кг/га) та органічними (т/га) добривами та вказуються пропозиції щодо раціонального їх використання.

Система удобрення с.-г. культур у господарстві показується і критично оцінюється у технології їх вирощування (розділ 6).

4. НАСІННИЦТВО

В цьому розділі висвітлюються такі питання:

- сортовий склад основних польових культур;
- організація насінництва в господарстві;
- порядок забезпечення насінням, проведення сортозміни та сортооновлення;
- організаційні та агротехнічні заходи по вирощуванню високоякісного сортового насіння;
- розміщення насіннєвих ділянок, проведення видових і сортових прополювань, забезпеченість зерноочисною технікою, критими токами і зерносховищами;
- участь студента у проведенні апробації польових культур, збиранні насінницьких посівів, підготовці насіння до сівби і зберігання;
- вирощування насіння в господарстві на ділянках гібридизації кукурудзи, соняшнику, цукрових буряків;
- стан і порядок ведення документації по насінництву в господарстві.

5. ЗАХИСТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ВІД ШКІДНИКІВ, ХВОРОБ І БУР'ЯНІВ)

Дається коротка характеристика Закону України "Про пестициди", характеризується стан захисту рослин в сільськогосподарському підприємстві і критично аналізується:

- наявність спеціальних машин для передпосівної обробки насіння і знезаражування ґрунту, їх марки та місце зберігання;
- наявність пестицидів (інсектицидів, фунгіцидів, гербіцидів), вказуючи їх препаративні форми;
- наявність індивідуальних засобів захисту, що використовуються при роботі з пестицидами, вказується їх марка;
- наявність типового сховища для хімічних засобів захисту рослин, його складові, відповідність вимогам;
- наявність розроблених систем інтегрованого захисту від шкідників, хвороб та бур'янів для всіх сільськогосподарських культур як на поточний рік, так і на перспективу.

На основі критичного аналізу показується:

- чи користуються в господарстві довготерміновими прогнозами поширення шкідливих організмів;
- чи складаються короткотермінові прогнози агрономічною службою господарства (проведення ґрунтових розкопок з метою визначення наявності ґрунтових шкідників, оцінки заселеності фітофагами рослин та ураженості хворобами в попередньому році тощо);
- хто і коли розробляє системи інтегрованого захисту сільськогосподарських культур;
- які профілактичні заходи здійснюються в господарстві щодо попередження поширення шкідників, хвороб та бур'янів;
- місце мікробіологічного захисту в системі інтегрованого захисту рослин (назвати мікробіологічні препарати і ентомофаги, що застосовуються);
- чи використовуються при знезаражуванні насіння і посадкового матеріалу поверхнево-активні речовини, назвати їх.

На основі даних, отриманих при особистій участі практиканта в оцінці фітосанітарного стану посівів та насаджень сільськогосподарських рослин, прогнозується поява шкідників та хвороб в наступному році, а виходячи з цього показуються основні заходи, які необхідно буде здійснити; проводяться

розрахунки потреби засобів захисту рослин, спецмашин, спецапаратури, вказуючи їх марки. Системи інтегрованого захисту кожної культури подаються в технології їх вирощування.

6. РОСЛИННИЦТВО

Описується технологія вирощування сільськогосподарських культур згідно структури посівних площ з врахуванням біологічних особливостей сортів і гібридів. В звіті обов'язково слід розкрити технології вирощування всіх сільськогосподарських культур у господарстві схемою:

- культура, сорти чи гібриди, насіннєві площі та розміщення після попередників;

- система удобрення культури (основне і припосівне рядкове внесення добрив, підживлення по фазах розвитку рослин);

- система допосівного і передпосівного обробітку ґрунту;

- підготовка посівного матеріалу, строки сівби в залежності від сортів, попередників, стану погоди;

- норми висіву насіння на кінцеву оптимальну густоту посіву (з урахуванням особливостей сорту, лабораторної і польової схожості, виживання рослин і умов сівби способи сівби;

- організація сівби і комплектування агрегатів;

- система обробітку ґрунту при догляді за посівами;

- осінньо-зимовий догляд за посівами озимих культур;

- агрономічний контроль і оцінка стану посівів озимих і ярих культур, видів на урожаї його якості і економічну ефективність;

- система інтегрованого захисту рослин при догляді за посівами;

- організація і технологія збирання врожаю, визначення втрат при збиранні;

- особиста участь студента в організації окремих виробничих процесів.

Дати критичну оцінку повноти реалізації та ефективності рекомендованих технологій вирощування сільськогосподарських культур.

7. КОРМОВИРОБНИЦТВО

(якщо воно є у господарстві)

В цьому розділі необхідно показати:

- загальну характеристику стану кормовиробництва в господарстві (організаційна структура, оснащення технікою, наявність кадрів, кормова площа, планові завдання по виробництву кормів та їх фактичне виконання;
- кормовий баланс, джерела надходження кормів, площі природних сіножатей пасовищ, їх культур;
- технічний стан і продуктивність (при наявності культурного пасовищ показати площу, кількість загонів, зрошення, удобрення, склад травосумішок, кількість циклів випасання, продуктивність, собівартість пасовищних кормів);
- набір та чергування культур в кормових сівозмінах, зеленому конвеєрі, набір культур, забезпеченість тваринництва зеленими кормами; технологію вирощування кормових культур в основних і проміжних посівах;
- технологію заготівлі сіна, сінажу, силосу, зневоднених кормів, коренеплодів та побічної продукції рослинництва (об'єми, строки виконання, наявність сховищ, їх характеристика);
- насінництво кормових культур, забезпеченість господарства власним насінням, особливості технологій вирощування насіння кормових культур в господарстві;

Дати критичні зауваження до організації та використання кормової бази в господарстві.

8. ОХОРОНА ПРАЦІ

У цьому розділі студент відображає:

- організацію роботи з охорони праці в господарстві;
- організацію навчання і проведення інструктажів з перевіркою знань з охорони праці;
- умови праці механізаторів при сівбі і збиранні культур, що вирощуються у господарстві,

- показники травматизму в господарстві, профілактичні заходи по його запобіганню;

- недоліки в організації роботи з охорони і безпеки праці в рослинництві.

В кінці розділу треба запропонувати заходи і пропозиції щодо покращення умов і охорони праці в господарстві.

9. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В розділі необхідно висвітлити:

- характеристика джерел забруднення навколишнього середовища та здійснюваних природоохоронних заходів;

- роль спеціалістів в раціональному використанні природних ресурсів (особливо землі й води) та у виробництві екологічно чистої продукції.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Висновки повинні впливати із основних положень, викладених у звіті. Вони дозволяють зробити чітку уяву про проходження студентом виробничої практики і оволодіння ним майбутньою спеціальністю. Тому їх слід подати у вигляді окремих і пунктів з послідовною нумерацією, що стосується кожного розділу і деяких найголовніших підрозділів звіту.

На основі зроблених висновків студент подає свої пропозиції щодо використання окремих додаткових резервів для піднесення рослинницької галузі господарства з економічним їх обґрунтуванням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

До списку включаються лише ті джерела, якими студент користувався при написанні звіту.

ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Щоденник виробничої практики є звітним документом про виконання студентом програми практики. Щоденник друкується у форматі А5.

Записи в щоденнику практикант веде щоденно (додаток А), в яких вказується дата, назва технологічного процесу (роботи), в якому він приймав безпосередню участь, описуються головні складові елементи процесу (роботи): сорти, гібриди культур, попередники, якість підготовки і стан ґрунту, склад агрегату, змінна норма виробітку і фактично виконана робота за зміну, якість роботи, труднощі, недоліки в ході виконання та шляхи їх подолання відхилення у виконанні окремих технологічних процесів від рекомендованих тощо. Обов'язково вказати, що саме зробив практикант в організації вказаного технологічного процесу (роботи).

У випадках, коли через несприятливі погодні умови виконання програми практики у землеробстві стає неможливим, практикант повинен працювати зі звітами про виробничу діяльність господарства за минулі роки, книгою історії полів, рекомендаціями по раціональному використанню добрив та іншими матеріалами, які потрібні для написання звіту про практику тощо. А таких записів, як "Йшов дощ" в щоденнику не повинно бути.

Щоденник обов'язково регулярно підписується керівником практики, викладачем (з загальною оцінкою і зауваженнями), завіряється в кінці проходження практики керівником підприємства. Без щоденника, заповненого згідно з вимогами, звіт не приймається до захисту, тому що щоденник є основою написання всіх розділів звіту.

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Кафедра _____

супін вищої освіти _____

спеціальність _____

група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство (організацію, установу)

_____ 20__ року _____”

(підпис, печатка)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства (організації, установи)

_____ 20__ року _____”

(підпис, печатка)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

[illegible]

Керівники практики: від Сумського НАУ

Вид суммарного риска

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства (організації, установи) _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 30 evenly spaced horizontal black lines running across the width of the page, typical of notebook or legal stationery. The background is a solid off-white color, and there are no margins, text, or other markings present.

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Керівник практики від підприємства (організації, установи)

(підпис, печатка)

(прізвище та ініціали)

«_____» _____ 20__ року

[illegible][illegible]

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS

ЕЛЕКТРОННІ ТАБЛИЦІ ВІДПОВІДНО ДО ПРОГРАМ ПРАКТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Виробнича характеристика господарства

Розміри сільськогосподарського підприємства в сучасний період залежать від забезпеченості земельними угіддями та можливостями їх оренди в селян-власників земельних ділянок, отриманих в приватну власність після проведення земельної реформи із розпаюванням і приватизацією землі.

Таблиця 1

Динаміка складу і структури земельних угідь

Види земельних угідь	20__ р		20__ р		20__ р		Відхилення (+;-)
	га	%	га	%	га	%	
Загальна земельна площа		100		100		100	
Сільськогосподарські угіддя, всього							
у т.ч.: - рілля							
- сінокоси							
- пасовища							
- сади, ягідники, виноградники							
Площа лісу							
Ставки і водойми							
Інші види угідь							
Із загальної земельної площі							
знаходиться в оренді, всього							
у т.ч.: - с.-г. угіддя							
- рілля							
- сінокоси							
- пасовища							

Склад матеріально-технічної бази відіграє важливу роль в забезпеченні необхідними ресурсами та засобами виробництва. Для застосування високоінтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур необхідне повне забезпечення сільськогосподарською технікою, добривами, насінням, засобами захисту рослин, пально-мастильними матеріалами і т.д. та

проведення агротехнічних операцій в найбільш сприятливі строки з метою одержання найвищого рівня урожайності.

Таблиця 2

Динаміка забезпеченості господарства основними засобами виробництва

Показники	2013р.	2014р.	2015р.	2015 р. у % до 2013 р.
1. Середньорічна чисельність тракторів, од. в. т.ч. за марками тракторів:				
2. Припадає на 1 трактор ріллі, га				
3. Середньорічна чисельність комбайнів, штук в. т.ч. за марками:				
4. Площа збирання на 1 комбайн, га:				
- зернозбиральний				
- бурякозбиральний				
- і т.д.				
5. Зібрано врожаю на 1 комбайн за сезон, т:				
- зернозбиральний				
- бурякозбиральний				
- і т. д.				
6. Сільськогосподарські знаряддя:				
- сівалки – всього, штук.				
в т.ч. по марках				
- ґрунтообробні агрегати – всього, штук				
в т. ч. по марках				
- оприскувачі – всього, штук				
в т.ч. по марках				
7. Кількість автомобілів - всього, штук				
в т. ч. по марках				
8. Зерносушилки – всього, штук				
в т. ч. по видах				
9. Складські приміщення – всього, штук				
в т. ч. по видах				

Рівень та виробничий напрямок спеціалізації підприємства визначають за структурою товарної продукції (таблиця 3). Структура товарної продукції визначається за питомою вагою кожного виду продукції (або галузі) в загальній їх вартості. Вона розраховується діленням виручки по кожному виду на загальну виручку і множенням на 100.

За економічним значенням галузі сільськогосподарського підприємства розподіляються на головні, розвинені та підсобні.

Головні галузі мають найбільшу питому вагу в структурі товарної продукції. Частка головної галузі в структурі грошових надходжень від реалізації товарної продукції повинна становити понад 20 %.

Розвинені галузі мають меншу частку в товарній продукції господарства: від 15 до 20%.

Виробничий напрямок спеціалізації підприємства визначається за назвами головних і розвинених галузей, наприклад: зерно-олійний із розвиненим виробництвом молока і картоплі (питома вага в структурі товарної продукції складає: зерно – 31%, соняшник – 23%, картопля – 17% і молоко – 19%).

Таблиця 3

Динаміка структури товарної продукції

Продукція	20__ р		20__ р		20__ р	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Зерно						
Цукрові буряки						
...і т.д.....						
Інші види продукції рослинництва						
Всього по рослинництву						
Молоко						
і т.д.....						
Інші види продукції тваринництва						
Всього по тваринництву						
Продукція переробних підприємств						
Роботи і послуги						
Разом по господарству		100		100		100

Троценко Володимир Іванович
Міщенко Юрій Григорович
Оничко Віктор Іванович
Собран Іван Васильович
Масик Ігор Миколайович

**Програма виробничої практики і методичні вказівки до написання звіту та
ведення щоденника студентами факультету агротехнологій та
природокористування**

РВВ Сумського національного аграрного університету,
м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160.

Підписано до друку: _____ 2024 р. Формат А5: Гарнітура Times New Roman

Тираж: _____ примірників Замовлення _____ Ум. друк. арк. _____
